

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	--	--

Considerații religioase asupra poeziei lui Octavian Goga.

Simplă și curgătoare, pare poezia poetului „pătimirii naționale” în tehnica ei ușoară. Și totuși, poezia lui Goga, nu este șopot lin de izvoare cristaline, care-și zdrobesc de stânci valurile, par'că vecinic aceleași și totdeauna altele. Poezia lui, este clocot adânc și mistuitor, plâns și involburări de valuri. Poezia lui Goga, e adâncă și complexă, căci în ea, vibrează toată gama de simțiri, de rugă și proteste, ale neamului său. În ea se trec, ca 'ntr'un caleidoscop, în accente suitoare de profetism, nădejdi și oftările, pasiunile și crezul, ce răsar din veacuri, din pământ, să se înfrățească, în vis turburător de viziuni...

Ca și Coșbuc, Goga își întinse clar rostul său în viața poporului. O mistică a destinului le dictase versurile:

„Sunt suflet în sufletul neamului meu
 Și-i cînt bucuria și-amarul“

(Coșbuc).

În sufletul lui Goga, bucuria și amarul neamului, clocotesc mai puternic. El pășește mai departe decât Coșbuc în cea mai fulminantă poezie „Noi vrem pământ”. Goga, vrea mai mult: izbânda finală și deplină. El nu rămâne cântărețul elegiac sau vizionar, el trăește intens în vâltoarea de durere și înălțare a neamului:

„Eu sunt oftatul care plânge,
 Acolo 'n satul meu din deal;
 Sunt țipătul muiat în sânge
 Al văduvilor din Ardeal,
 Sunt solul dragostei și-al urii
 Un visător de biruinți“...

Altă dată, Goga se vede și el, un sol al neamului ce vestește „cuvântul” însă și atunci, el este „un fulger smuls de vijelia ce-a închis în sânu-i milostiv pământul“.

În această complexitate de viață, a sufletului românesc, din Ardeal, este oarecum firesc elementul religios, fără de care, nu am înțelege, nici o manifestare spirituală a acestui suflet. Oriunde este suferință și desnădejde, trebuie să apară și antidotul. Și în poezia lui Goga, găsim întreg sufletul religios al poporului, trăirile lui religioasă (felul de a gândi, simți și manifesta) care se răsfrâng în psihologia, în atmosfera poeziilor lui precum și propriile simțiri și atitudini religioase ale autorului, care dau consistență și profunzime celor dintâi.

După moartea poetului, s'a scris mult despre opera lui și s'a scris și despre „problema religioasă” în poezia lui.

Unii, poate, cercetând în poezia lui Goga, izvoarele de inspirație creștină, au fost prea exigenți, crezând că poetul „pătimirii naționale” trebuie să fie — sau ar fi trebuit să fie — cel puțin în aceeași măsură, preocupat de probleme religioase.

Alții, cercetând problema religioasă la Octavian Goga, s'au oprit numai la felul lui de a privi Biserica, preotul etc. și mai ales, la activitatea lui politică, la atitudinea lui Goga față de Biserică, — față de organizația și conducătorii ei — față de preoțimea ortodoxă sau a altor confesiuni și culte, etc. Așa b. o. în revista naționalistă din Cluj „România Eroică” scrie Canonicele I. Georgescu, despre „Problema religioasă la Octavian Goga” un articol ce ni s'a părut a nu fi destul de obiectiv, sau, cel puțin, destul de obiectiv, sau, cel puțin destul de adâncit, voind a reliefa în concluzie, atitudinea și spiritul de dreptate al lui Goga, față de concordatul cu Sfântul Scaun și față de uniți etc.

Am amintit numai în treacăt, acest articol, fără intenție de a jigni sau a răspunde polemic.

Cred însă, că această problemă la Octavian Goga, trebuie privită altfel, printr'o prismă mai înaltă, fără a căuta, mai ales, contradicții și inconsecvențe în activitatea lui ca om politic.

Acestea sunt atitudini dictate de rostul său diplomatic în organismul vieții de Stat.

Vom privi deci, sumar, problema religioasă — în înțeles propriu — numai în poezia lui Octavian Goga.

O moștenire frumoasă de credință și simțire creștină, o ambianță care-i prilejuia dese înflorări religioase:

Perdut ascult troparul tău din strană

Și tainică și sfântă-mi pare clipa!

Pare că duhul altei lumi m'atinge

În zbor domol, pe frunte, cu aripa"... etc.
dar mai ales, o integrare perfectă în sufletul poporului, au determinat atitudinea religioasă a lui Goga.

Limbajul poetic atât de "bisericesc" ca la nici un alt poet național, este de-ajuns a indica bogata simțire religioasă a lui Goga și intimitatea lui cu Biserica, familiaritatea lui cu sfințele obiecte ce țin de Biserica străbună.

Cu toate acestea, pe Octavian Goga nu-l frământă niciodată probleme de înaltă teologie, problema existenței lui Dumnezeu sau a omului, ca pe alți poeți. Frământările poporului, care nu este ispitit a întreba de cauza sau modul existenței lui Dumnezeu, pentru că, sufletul lui e plin de Dumnezeu. Iar propria-i existență, nu-i pricinuește clipe de îndoială sau amară zădărnicie, când trăește în virtutea unui vis, în perspectiva unei biruințe. Ce povară poate constitui viața pentru Goga, când ea este continuă mistuire, rug pe care jertfa fumegă în fiecare clipă?! De aceea problema divină și cea umană, nu constituie o sorginte importantă de inspirație artistică nici de chinuitoare întrebări filosofice, la Octavian Goga.

Raportul nostru cu Dumnezeu, se rezolvă simplu, printr'o rugăciune, printr'o continuă năzuință a cerului. Dumnezeu nu este atât de înfinit departe, Dumnezeu nu este atât de neîndurat la strigătele noastre de durere, încât să nu fie posibilă o comunicare, un raport, între Dumnezeu și om. Dumnezeu este în noi, este atât de aproape de noi, atât de familiar, ca un adevărat „Părinte“. De aceea, Goga nu are niciodată, izbucniri de îndoială sau nemulțumire, față de Dumnezeu.

Pretutindinitatea mâinii lui Dumnezeu este tăria credinței noastre și singura nădejde neînșelătoare, a credinței pe care Goga a primit-o integral, dela străbuni, în misticul cuvânt „Legea“ cu dublu conținut: etnico-creștin, „Sfânta Lege“.

În sufletul poetului ars de visuri și dorințe se dospesc revoltele neamului său, împotriva răpitorilor supremului drept: libertatea națională. Libertatea religioasă este apanajul sufletului și nu poate fi răpită.

Dumnezeu este o realitate, un adevăr al sufletului românesc și nu o problemă. Din acest adevăr al sufletului românesc, își iau aripi versurile rugăciunilor lui Goga, atunci când un vuet îndepărtat de luptă, ca o aripă de mister, îi atinge fruntea înfălbântată:

„Rătăcitor cu ochii turburi,

Cu trupul istovit de cale,

Eu cad neputincios Stăpâne

În fața strălucirii Tale.

În drum ni se desfac prăpastii

Și'n negură se'mbracă zarea,

Eu în genunchi spre Tine caut:

Părinte, orânduie-mi cărarea!“

Așa fac țărani noștrii toți, plecând de acasă oriunde, la lucru sau la luptă își fac semnul crucii și „Doamne ajută!“

Pentru un mag al cuvântului, pentru un vizionar, această umilită frângere de genunchi în fața Stăpânului, este o îmbrăcare în har, în putere, o miruire de profet, o mistică legătură cu divinitatea.

Și tot acest adevăr, e dator de nădejdi și întăritor de viață. De aceea, când, uneori, desnădăjduit, struna lui încordată e ropot de suspine sau vulcanice proteste și amenințări, tăria lui nu se risipește peste hăul scepticismului sau negației, ci în permanențele credinței, găsește el dinamica durării noastre peste veacuri:

Dumnezeu... „în codrii verzi și negrele ogoare, a semănat nădejdea vieții voastre“.

Așa pregătit, purcede poetul la o luptă de răscolire a simțirilor românești, văzând pretutindeni, în cosmos, în bolțile pădurilor — vaste biserici — în bobitele de rouă „preacuratul mir pe care mâna cerului îl cerne“ în calea viitorului sub „molcom svon de patrafire“ praznicul învierii, întrezărind mereu învierea noastră. Aci rezidă mistica puterii și originalității lui Goga. De aceea Goga este unic și inimitabil.

Întreaga poezie a lui Goga, rămâne sinteza vieții naționale, o complexitate de voințe naționale-creștine, din cea mai importantă epocă a Ardealului. Goga este o solie și o sinteză pentru vremea sa și un simbol pentru toate vremile.

Undele de îndoială și inconsecvență care se ivesc în unele din poeziile lui, nu sunt în măsură să schimbe trăsătura religioasă. Astfel un joc poetic prea avântat, și poate, prea zdrobit de greul destinului său, depășit de o pasiune aproape păgână, scrie „La moarte“ dorind încinerarea. Poezia această o remarcă și autorul articolului amintit în „România Eroică“ ca pe o „regretabilă inconsecvență“.

Refuzând „odoarele maicei biserici și trăgănatul cânt de clerici“ el cere:

„Un foc aprindeți nebunatic
Spre ceruri flacăra să-și sue,
El mi-a ars sufletul sălbatic
Și lutul ei să mi-l răpue“...

Ne putem închipui cumplitul foc care-i mistuia lăuntru...

Dorința lui creștinească o exprimă însă în alte versuri, în ce privește sfârșitul nostru pământesc :

„Azi lutul mort în groapă se desface
La sânu-i rodnic îl primește glia
Și se'nfrățește cu pământul — tată“...

Așa s'a și întâmplat. Plâns de noi i-s'a 'mplinit și dorința :

„Atunci împăcat cu rostul
Acestei lumi deșerte
Să mor, să-mi zică satu'ntreg
Un: Dumnezeu să-l ierte“.

Marcu Bănescu.

Cum s'alătit Unația în Banat.

— Cazul comunei Ramna —

III.

Continuăm cu barbariile¹⁾ săvârșite de agenții Lugoșului uniet asupra preotului Velceleanu și asupra credincioșilor lui din Ramna, pentruca opinia publică să judece și să condamne postum pe cei ce au fost slujbași credincioși ai demonului desbinării fraților de același neam și aceeași lege, și văzând urmările dezastruoase ale acestei „uniri“ cu dușmanul milenar — cum atât de clasic a spus românul unit Simeon Bărnăușiu, la 3/15 Maiu 1848 în catedrala unită dela Blaj — să poată să acorde creditul ce li se cuvin mistificărilor debitate cu atâta iezuitică prefăcătorie de către cei ce de „Dumnezeu nu se tem și de oameni nu se rușinează“, și cari în fața dovezilor istorice nerăsturnabile, aduse de cei mai de seamă bărbați ai neamului, despre „excrocheria“ dela 1700, ca și despre urmările ei funeste, în loc să tragă toate consecințele, își indeamnă neofții la rezistență, la luptă.

Ca să-și poată menține pozițiile câștigate de pe meterezele trădării, favorizații împărăției apuse și călăii fraților rămași credincioși legii străbune, insinuează, bârfesc, ne dau lecții, cari li se potrivesc de minune. Iși schițează autoportretul moral când scriu: „Trebue urmărită cu ochii credinții lupta plină de neînțeleasă și nesăbuită ură ce se poartă la noi împotriva apropierii de Roma sf. Petru și se va vedea că această luptă n'a putut și nu poate fi animată și alimentată în special la noi Români, decât de

urzitorul a toată răutatea. (Drept mostră de răutate vezi „Revista Teologică“ pe Iulie-August a. c).

„Cecace nu înseamnă să depunem armele. Dimpotrivă: cu cât mai mari și mai numeroase vor fi piedicile, cu atât mai asigurat ne este ajutorul lui Dumnezeu. Și când Dumnezeu (dela Viena și Budapesta?!?) e cu noi, cine va sta biruitor în fața noastră?... Vrășmașii unirii religioase în sensul genuin catolic se cred în „căruțe și cai“: bani, administrație civilă, jandarmerie, censură, condeie de simbriași, „legături“ cu cei mari, lovituri de teatru, șiretlicuri, unde nu merge cu brutalitatea și cu sfidarea adevărului, și altele de acestea“ — scrie cu nerușinare cerbicoasa foaie a Blajului²⁾.

Unde a fost și este templul „Urzitorului a toată răutatea“, — cari sunt „vrășmașii unirii religioase în sensul genuin“ ortodox, — cari sunt cei ce s'au încrezut „în căruțe și cai“, în „bani, administrație civilă, jandarmerie“, — cari au dat „lovituri“ până la sânge, fraților, cu toată „brutalitatea“ ni-i arată, în celece urmează, preotul Velceleanu, confirmând spusele lui Bărnăușiu, după care unația este, în mijlocul Românilor“, „un foc infernal“³⁾.

„Luptându-mă — continuă Velceleanu — cu toate puterile mele spirituale și materiale, mulțumită atotputernicului, că până la I-a constatare a trecerei pe lângă cei vreo 80 rămași statornici am dobândit mai vreo 90 familii, cari la constatare parte nu sau arătat nici cum, iar unii din acești carii sau arătat, sau declarat că nu voesc să treacă la legea Unită.

Din partea Consistorului nostru de atunci, și din Lugoșiu înțelegând noi că sft. Besearică am dobândito, și cât mai curând o vom căpăta înderept, credincioșii noștri și mai tare sau aprins și întărit în credința strămoșiască, cât la a doua constatare (superreviziune), care în 23-lea Maiu 1864 numai cu credincioșii noștri rămași, — și cu cei cari la Constatarea dintâiu nu sau prezentat, — sau ținut, toți aceștia sau arătat, și sau declarat ca gr. ort., apoi sau aflat 790 suflete rămase la legea gr. ort., la care îndată după finirea Constatarei, căpătarăm sft. Besearică 'napoi, iar după capatarea sft. Besearicii noastre până astăzi sau mai întors prin doi martori peste 500 suflete, încât astăzi pot zice că suntem în majoritate, dar durere că școala noastră carea se află pe plațiul sft. besearici cu 3 sesiuni⁴⁾ să află și până astăzi în mâinile silnicilor ocupatori, spre cea mai mare dăună a tinerimei noastre școlare.

Prof. Gh. Cotoșman.

(Urmează)

2) „Unirea Nr. 29 din 16 Iulie 1938.

3) Teodor V. Păcățian: „Cartea de Aur“, vol. I. ed. II. p. 291.

4) O sesiune are 32 jug. pământ.

1) Termenul aparține „Unirei“ Nr. 24 din 11 Iunie 1938.

Note pe marginea unei cărți.

(Pr. Gheorghe Cotoșman, profesor la Academia teologică: „Bănățenii și episcopia Timișorii“ Caransebeș 1938).

Părintele profesor Gh. Cotoșman, dela Academia teologică din Caransebeș, neostenitul cercetător în trecutul Bănățului și al bisericii lui și cunoscător cu temeiul al situației reale a bisericii bănățene din trecut și prezent, a scos o nouă carte: „Bănățenii și episcopia Timișorii“.

Cartea aceasta, concepută ca urmare a unei alte lucrări a Sf. Sale „Restaurarea Episcopiei Timișorii“ (Timișoara 1935), are scopul de a urmări ideea episcopiei ortodoxe române a Timișorii dela zămisirea ei în gândul marelui Șaguna, până în zilele noastre. Insistă mai ales și mai pe larg asupra întâmplărilor — în ordine cronologică — din 1932 începând, de când această problemă devine de acută actualitate și antrenează în pătimăse discuții și atitudini în jurul ei cercuri din ce în ce mai largi. Nu este cu toate acestea o searbădă și rece expunere de analist, care vrea să fixeze anume fapte pentru posteritate, ci o caldă călăuză pentru cetitorul ce s'ar simți stingherit în acest noian de păreri cu aparență de verosimilitate, cu scopul de a desprinde din mulțimea gândurilor contradictorii în jurul realizării — dorită de toți Bănățenii — a episcopiei din metropola Banatului, totdeauna pe acelea cari în modul cel mai ușor, mai sigur și totodată mai realizabil pentru spiritul și greutatea vremurilor de azi duc la fixare de scaun vlădicesc, românesc și dreptcredincios, în cetatea de pe malurile Begheiului și viitoarea reședință a regiunii Mureș.

Rând pe rând defilează prin fața ochilor cetitorilor — pe bază de documente autentice — strădaniile marilor Bănățeni și ale bărbaților cu răspundere în treburile statului în legătură cu restaurarea episcopiei Timișorii. Din aceste rezultate mai ales — ceea ce autorul cu durere constată — desbinarea Bănățenilor de totdeauna, nu numai de când s'a pus această problemă, dar chiar din îndepărtatele vremuri ale străbunilor cari au locuit pe acest pământ. Unii cer anume episcopie nouă sau chiar mitropolie la Timișoara, alții cred că restaurarea episcopiei Timișorii se poate face prin mutarea scaunului episcopal dela Caransebeș, alții iarăși spun că având episcopul Aradului — sub a cărui jurisdicție e acum Timișoara — jumătate de an reședință în acest din urmă oraș, problema ar fi rezolvată. Oricine meditează ceva mai adânc asupra acestei din urmă soluții își dă seama că ea e cel mult un compromis, care n'ar mulțumi nici pe Arădani geloși de prestigiul și trecutul vlădiciei lor, nici pe majoritatea Timișorenilor, cari „făloși“ (ca toți Bănățenii de altfel) ar dori la ei episcop stabil, care să fie numai al lor, dacă nu chiar mitropolit, iar ca oameni practici nu pot nesocoti nici beneficiile economice împreunate cu existența episcopiei cari sunt însă în funcție de diferite instituții și întreprinderi eclesiastice, cu angajați și funcționari cari consumă și deci sunt agenți de înviore a vieții economice. De aceea un episcop de sezon nu poate din nici un punct de vedere rezolva problema. Această soluție de altfel are și foarte puțini aderenți și rămân celelalte două în jurul cărora se grupează aproape totalitatea sufragiilor bănățene.

Diferitele moțiuni, memorii, cereri, concluze, scrisori, declarații, polemici prin presa locală și din capitală, interviuri ale bărbaților de seamă în legătură cu această chestiune, hotăriri ale Sf. Sinod, Consiliului Central-Bisericesc, Congresului Național Bisericesc și altele din acest

fel cuprinse în această carte, arată nu atât greutatea de a se sesiza și rezolva problemele bănățene la centru, cât mai ales desorientarea Bănățenilor înșiși din Banatul românesc și ortodox. Această șovăire a personalităților proeminente din Banat e împinsă până acolo de duhul dihoniei, că deși în ultima analiză toți vor episcopie la Timișoara, când e vorba de modul de realizare, mai de grabă se mulțumesc cu situația actuală, dela a cărei critică au pornit, decât să admită soluția adversarului. De sigur că din această frământare sterilă și pătimășă nu Bănățenii profită, ci ea întotdeauna în asemenea ocazii, interesați dinafară, cari ațâță și alimentează zăzania, luând partea diferitelor tabere.

Impotriva soluției mutării scaunului episcopesc dela Caransebeș la Timișoara, care e cea mai logică, mai conformă cu realitățile și cu spiritul evoluției istorice și mai evident ducătoare la scop — cum rezultă din cartea păr. Cotoșman și cum oricine judecă „sine ira et studio“ va admite — se ridică o sumă de greutăți, printre cari cele mai de seamă ar fi:

a) Fostul politicianism, ori mai corect vorbind organizația partidului național-tărănesc din Timiș-Torontal, care — consecventă cu ideologia democratică — pretinde să mulțumească pe toată lumea, făcându-le tuturor (celor interesați și puțini la număr) pe voie, indiferent dacă prin adoptarea unei soluții eroice ar câștiga comunitatea și bunul mers obștesc. Organul lor de publicitate „Vestul“ susține deci în această chestiune că vechea episcopie a Caransebeșului să rămână neatinsă în drepturile și existența ei, iar la Timișoara să se facă una nouă, ori dacă e posibil mitropolie. Întreținerea acesteia din urmă ar suporta-o la început municipiul Timișoara, urmând apoi, când împrejurările vor permite, să fie trecută în bugetul statului. Se uită însă că pe un teritor cu o populație de cca. 500.000 suflete și în continuă descreștere, statul întreține deja trei episcopii (una ort. în Caransebeș, alta unită în Lugoj și alta rom. cat. în Timișoara) în vreme ce în Oltenia vecină e o singură episcopie la o populație de cca. 2.000.000 suflete. Și se mai uită adevărul, că cine cere dintr'odată prea mult, riscă să nu primească nimic!

b) O altă grupare care se opune realizării episcopiei Banatului sunt reprezentanții „Graniței“ (nu „granicerii“ cari s'ar simți eventual bine și neavând ocazia să manifesteze ostil). Reprezentanții Graniței, bazați pe o logică a lor proprie socotesc probabil că episcopia din Caransebeș e o instituție grănicerească, uitând că doar 94 de comune din eparhia Caransebeșului sunt grănicerești, restul de aproape 300 fiind în afară de „graniță“, dar mai ales acestea din urmă sunt cele mai mari și în același timp cu cele mai multe posibilități materiale, pe cari granița sau nu le are sau nu le oferă episcopiei din centrul ei — lipsită și acum după atâția ani dela reînființare de catedrală — și de a cărei umilă situație pare că nu se sesizează. Caransebeșenii de altfel în îngustimea lor de gândire nu rareori se arată încântați când circulă mai cu insistență vre'un svon de desființare a Academiei teologice de ex., bucurându-se de lovitura ce o va primi prin această însuși prestigiul episcopiei lor la care țin atât. Li se strânge inima când e vorba de a deveni școală confesională Liceul ori Școală normală, uitând „tradiția“ pedagogiei confesionale, dar vor cu orice preț episcopie nouă la Timișoara, care să o umbrească definitiv pe cea din Caransebeș prin poziție prin posibilități materiale și misionare, prin mediu cultural și centru administrativ care va atrage evident

acolo Academia teologică, poate și celelalte instituții ale episcopiei Caransebeșului, nelăsându-i acesteia din urmă decât... birourile.

Decât distrugerea unui „Sion al românismului” mai bine dar „mutarea lui de pe un deal pe un munte” (p. 25).

Mai pledează pentru această teză și următoarele:

a) Caransebeșul are o situație periferică în eparhie și din cele mai multe tracte pentru a ajunge la el, trebuie să treci prin Timișoara.

b) Pentru cultura viitorului cler, Timișoara oferă posibilități cu mult mai mari decât Caransebeșul; la fel pentru preotul ori mireanul ce vine cu treburi la vladicie Timișoara are orice pentru a-i arăta progresul tehnicii, industriei, comerțului, buneistării, culturii, cărții, mișcării ideilor, pe când Caransebeșul e quasi-încrămenit în indiferență și apatie, neavând decât o rudimentară viață economică și culturală ca o capitală de plasă în regiune săracă, așa cum de fapt este.

c) Preoțimea însăși, conștientă de cele de mai sus și cunoscând interesele bisericii ei în orice caz mai bine ca laicii, s'a declarat, cum rezultă din adeziunile publicate în pag. 358-376, în număr covârșitor pentru mutarea reședinței dela Caransebeș la Timișoara.

În ce privește rolul unei episcopii ort. rom. în Timișoara, ca factor de romanizare și de ridicare a prestigiului național la frontiera de vest, năpădită de străini, ca mijloc de readucere la matcă a Românilor sârbizați din Banatul românesc și de menținere a Românilor din Banatul iugoslav, deși de capitală importanță pentru problema pusă, asupra lor nu e nevoie de insistat mai mult, toți Bănățenii fiind în această privință de comun acord.

* *

Din toată mulțimea datelor, cu abundență revărsate în cele 388 de pagini și 34 pag. de Anexe, ruzultă în mod constrângător că dorul tuturor dreptmăritorilor Bănățeni de a avea episcopie în Timișoara, nu poate fi satisfăcut în actualele împrejurări decât prin mutarea scaunului dela Caransebeș. Prin aceasta, actuala episcopie a Caransebeșului nu s'ar desființa, ci mărindu-și teritoriul cu părțile bănățene „anexate temporal” la eparhia Aradului și-ar schimba sediul în orașul mare și de viitor care este Timișoara. Ar fi acesta și o posibilitate de mărire a prestigiului acestei episcopii, socotită azi codașă de cei din alte părți, — cari de sigur o judecă după nume — și unicul mod în care Timișoara va ajunge să aibe și Academie teologică. Ar fi și o reparare a nedreptății din trecutul de asupra, când apăsătorii noștri alungau instituțiile de dinamizare ale sufletului românesc în localități cât mai neînsemnate. Dacă acum istoria a început a se scrie altfel și cetăți mândre în care Românii cu greu răsbiau au ajuns dreapta noastră proprietate, trebuie să punem picior de stăpân în ele nu numai prin administrație, fisc, justiție și armată (cari se pot schimba cu stăpânirile) ci mai ales prin instituții spirituale pe cari duhul materiei și vremelnicia stăpânirilor nu le poate omori. Canoanele înseși cer orientarea împărțirii eparhiilor, și fixarea sediilor conform schimbărilor politice... Cartea pâr. profesor Cotoșman e crainic multgrăitor al acestor multiple și însemnate trebuințe. Iar cuvintele Sanctității Sale Patriarhului tuturor Românilor și Prim-ministru al țării, din fruntea ei, sunt și o cheazășie că justele ei deziderate vor găsi poate în curând nimerita soluționare „spre mulțumirea tuturor Bănățenilor”.

I. F.

Un popas și o biruință.

Trecând în școala de lângă Catedrală, Prot. T. Oprea, ca președinte și coleg mai în vârstă, constată prezența celor veniți să-și exprime bucuria că Cerul i-a ținut sănătoși, iar notarul și cel ce i-a convocat la jubileul de 25 ani, la 40, 45 și acum la 50 ani, cel mai tiner dintre colegi, pr. A. Iana, face următoarea dare de seamă:

Iubiți frați!

Mi să umple sufletul de bucurie și lacrimi mă podidesc de o nespusă privesc, când după 50 ani pentru a patra oară ne întâlnim noi cei ce am șezut pe o bancă, am ascultat prelegerile profesorilor noștri și adesea la olaltă în vreme de 3 ani am gustat pâinea și bucatele trimise de părinții noștri dela casele de unde am plecat și am văzut lumina zilei, vă mulțumesc pentru ascultare.

Am venit în acest loc, unde: am fost primiți cu multă bunăvoință și mult dar ceresc, de fiertatul și de pie memorie I episcop al acestei de Dumnezeu binecuvântată dieceză, Ioan Popasu; am fost ocrotiți în școală și prin locuințe de neîntrecutul părinte protosincol Filaret Musta și am fost povățuiți de neîntrecuții noștri dascăli Dr. I. Olariu, Dr. Gh. Popovici, Ioan Pinciu, Gherasim Sârbu, Gh. Petrescu și Iosif Bălan, și acum nu demult reposat marele maestru și compozitor A. Sequens. Am ascultat cu smerenie și multă obediență prelegerile și îndrumările lor, și cu dragoste de adevărat frate am petrecut clipe fericite și frățești cu neuitații noștri colegi Ioan Jurchița, Solomon Petrescu, Dimitrie Șandru, D. Goanță și Vichente Goți.

Să ne aducem aminte dragi frați, că începând dela jubileul de 50 ani de preoție a fiertatului episcop Popasu, de petrecerea lui la mormântul unde zace aici, de alegerile zbuciumate ce au urmat după moartea sa a fericitului, ce pe noi pe toți ne-au mirotunit, episcopul Nicolae Popea, de trecerea și petrocerea la cele eterne a lor, apoi am asistat cu multă socoteală și interes la zbuciumatele și neconfirmatele alegeri de episcop ale Arhimandriților Musta, Olariu și Badescu și să fim mândri că am fost păstoriți de actualul Patriarh Sanctitatea Sa Miron Cristea timp de 10 ani, și care dintre toți îndrumătorii noștri, este azi în viață, și ne conduce cu atâta înțelepciune și pricepere naia sfintei biserici și destinele Statului român întregit.

Este fraților pentru noi cei rămași până la această vârstă un dar ceresc că Pronia Divină ne-a hărăzit și ne-a dat puțință să ajungem să ne vedem întregi și sănătoși, unii poate cu morburi de vârstă; ne-a dat puțință ca să ne vedem multe visuri dorite cu ochii și să beneficiem de Darurile cerești cele mai scumpe unui muritor, de a sluji la Altar Tatălui ceresc cu deplină sănătate, în cinste, și cu mult respect și obediență între păstoriții noștri, cu îndestulare cred și la superioritatea noastră bisericască, care știu bine în acest interval de 1/2 de veac n'au avut pentru noi cuvinte de ocară, ci îndestulare, laudă și mult respect.

Ni-am îndeplinit cu sfințenie chemarea, ne-am făcut tuturor toate, ca pe toți să-i dobândim și să-i avem sub scutul și ocrotirea noastră, dându-le binecuvântările Cerurilor ce ni-s'au fost dat prin punerea mânilor, a Arhierului ce ne-a sfințit.

Este o mângăere cred pentru noi că am ajuns vrâsta, să primim binecuvântări și povețe părintești și

pastorale dela 5 episcopi, dintre cari 3 din iei trecând la cele vecinice, să le cerem astăzi odihna sufletului, alături de povătuitorii noștri îndrumători și învățători, dimpreună cu sufletele dragilor și neuitaților noștri colegi, cărora nu le-a fost dat ca să ajungă această zi fericită și plină de sărbătoare.

Ziua aceasta pentru noi și viața noastră este un moment, o clipită de reculegere sufletească, ca privind, cu multă mulțumită lui Dumnezeu, îndărătul nostru, să ne aducem aminte de toate cele petrecute în decurs de 1/2 de veac, și iarăș cu ferbinte rugăminte să cerem dela Dumnezeu dar și puțință, a ne ține întregi și sănătoși, ca pe niște servitori credincioși Altarului Său ca pe niște chivernisitori cinstiți a sîntelor Sale Taine, și ca pe niște păstrători aleși ai sîntelor Așezăminte ale sîntei noastre Biserici.

Scopul întrunirii noastre de astăzi este, ca revăzându-ne după un interval de 5 ani, să ne aducem aminte de zilele când eram tineri fără experiențe, și după multele și înțeleptele sfaturi primite și auzite dela îndrumătorii noștri, părinți și profesori, punându-le în practică, împărțindu-ni-se talanții, ne apropiem de Scaunul ceresc, ca să ne dăm seamă de chivernisirea lor, și încărungiți în lupta misionară, să cercăm cu debilele puteri ce ni-au mai rămas, să continuăm cu acelaș zel și indulgență, cu aceiași evlavie și dragoste pastorația sufletelor, pentru liniștirea noastră sufletească și mângăierea acelor ce îi avem de păstorit, până la capătul când vom fi chemați de dreptul Judecător la Sine, ca să ne dăm o desăvârșită socoteală de tot ce în viață și îndeluaga păstorire am îndeplinit.

Cred că cu toții am biruit în păstoria noastră întunerecul și am aprins lumină, cea lumină care a venit în lume ca un soare, lumina Mântuitorul nostru Hristos, lumina tuturor marginilor pământului. Și de aci înainte fraților tot aceea lumină să ne călăuzească în restul zilelor și a păstoriai noastre, ca astfel să plinim chemarea la care am fost chemați și desinați, și despre care astăzi după un 1/2 de veac, ne dăm seama adunându-ne aici, de unde am pornit, și cu o pioasă și dureroasă amintire părăsind locul și mormintele celor nouă scumpi, făgăduim a nu-i uita și cu ferbinți rugăciuni a-le aminti memoria la Altarele la care slujim.

Eu prin aceste cuvinte și chemarea ce v'am făcut m'am săvârșit rolul de vestitor și aducător de frați, și vă rog și cer dela voi toți și de astădată aceeaș dragoste de frate ce mi-ați arătat-o și până acuma și la toate chemările mele ați răspuns prompt și cu multă iubire, cer, zic, absolvarea mea de această sarcină ce am purtat-o timp de 50 ani, și rog pe bunul Dumnezeu ca să ne ia sub scutul său bătrânțele și neputințele noastre ca și cum ne-a ferit și păzit din tinerețe până acuma lucrarea noastră la Altarul său și în cercul familiilor noastre dragi".

Îmbătați de bucuria revederii, reîntineriții absolvenți au plecat cu pas mai sprinten spre Reședința episcopescă, spre a aduce omagii Aceluia, care a fost pus de Dumnezeu în scaunul marelui episcop Popasu. P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarecu, i-a primit cu nespūsă bucurie, întreținându-se într'o atmosferă de prietenie cu cei ce reprezintă icoana vie a trecutului nostru zbuciumat și plin de jertfe.

Cuvintele arhieresti au aprins din nou dorul de viață și de muncă în sufletele trudite al

jubilantilor, cari cu fruntea înseninată și cu spațele mai puțin plecat, au părăsit Reședința ducând fiecare cu sine o nouă merinde pentru restul zilelelor pe cari Cel de sus li le va mai dăru.

După ce au luat o gustare la „Pomul Verde“, fericirii jubilanți au făcut o mică plimbare prin „Teiuș“, unde ochii lor s'au desfătat de frumusețile cari înainte cu 50 ani nu se puteau vedea. În fața marilor schimbări produse aici, tinerii de ieri — depănând firul duioaselor și scumpele amintiri din trecut — și-au dat seama că roata vremii n'a stat pe loc.

Când soarele se lăsa pe orizont scumpii noștri oaspeți, nutrind speranța revederii peste 5 ani, ne-au părăsit, lăsându-ne în suflet o amintire rară și urarea fericită de a atinge măsura vârstei și a vieții lor creatoare de netre-cătoare bunuri spirituale.

Gh. Cotoșman.

Ș T I R I

Parastas. Dumineca trecută s'a oficiat în biserica catedrală precum și în toate bisericile din eparhie, pomenirea Reginei Maria, cu ocazia înmormântării la Curtea de Argeș.

Ieri Sâmbătă în 30 cor. asemenea s'a oficiat parastas de 9 zile dela moartea Reginei Maria.

Rentele pentru acoperirea pagubelor conversiunii. În legătură cu emisiunea de rentă, pentru acoperirea pagubelor suferite de organizațiunile bisericesti din Ardeal, Bucovina și Banat, s'a promulgat următorul nou decret regal:

Art. 1. Emisiunea rentei de 4 jumătate la sută pentru acoperirea pagubelor suportate de organizațiunile bisericesti și culturale prevăzute de decrete-legi Nr. 1550 din 1936 și Nr. 2848 din 1937, se va face cu suspendarea amortismentului până la 31 Martie 1939 data până la care toate actele depuse, prin care se constată pagubele suportate, trebuie să fie verificate.

În cursul exercițiului 1938-1939 la rentele emise se va plăti numai cuponul.

Art. 2. Se fixează ca ultim termen data de 1 Ianuarie 1939, până la care se mai pot primi la Ministerul Finanțelor pentru verificare, actele organizațiunilor prin care se face dovada pagubelor suportate în urma legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934.

Organizațiunile care nu vor prezenta actele necesare până la această dată, pierd dreptul acordat prin decretele-legi Nr. 1550 din 1936 și 2848 din 1937, de a fi suspendate.

Nr. 4379 B ex 1938.

Concurs.

Se publică concurs pentru primirea de studenți în Academia teologică din Caransebeș pe anul școlar 1938/1939 cu termenul de 15 Septembrie a. c. Cererile sunt a se înainta Consiliului eparhial prin oficiile protopopești până la 15 Septembrie a. c.

La cereri se vor alătura următoarele documente:

1. Extras de botez ;
2. Diploma de bacalaureat ;
3. Certificat de moralitate dela Oficiul Parohial, vizat de către Oficiul protopopesic ;
4. Certificat dela medicul Academiei teologice că petiționarul este deplin sănătos și fără defecte.

5. Declarațiunea părinților sau a tutorei că vor suporta toate cheltuelile cu întreținerea petiționarului în Internatul Academiei Teologice.

Se observă că toți studenții Academiei teologice ai căror părinți nu locuiesc în Caransebeș sunt obligați să locuiască în Internat și până cel mult la 31 Decembrie 1938, fiecare student va trebui să-și procure uniforma (reverendă).

Conform decretului lege Nr. 1960 începând cu anul 1938/1939 absolvenții Academiei noastre teologice își pot lua diploma de licență în teologie sau Magistru în teologie.

Deci invităm On. Preoțime ca să îndemne cât mai mulți tineri a se înscrie la Academia noastră teologică.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută în 15 Iulie 1938.

Episcopul
† VASILE

Nr. 4380 E 1938.

Notă oficială.

Se aduce la cunoștință studenților, dela Academia teologică, că înscrierile la Academie se fac în anul acesta în zilele de 28-30 Septembrie a. c.

Asupra cazurilor de întârziere din motive binecuvântate decide Consiliul eparhial

La înscriere se solvesc următoarele taxe:

- a) Didactrul Lei 300;
- b) Pentru fondul de ajutorare „Ioan Popasu“ Lei 50;
- c) Pentru fondul de excursii Lei 50;
- d) Pentru societatea de lectură „Ioan Popasu“ Lei 50;

e) Pentru folosirea mobilierului Lei 100
Examenele de corigență, de curs și examenele generale se țin începând din 26 Septembrie, iar prelegerile se încep la 1 Octombrie a. c.

Taxa anuală pentru internat care după înprejurări se poate majora este de Lei 8000 (optmii) pe întreg anul școlar, nu se reduce sub nici un motiv și se plătește anticipativ în patru rate de câte Lei 2000 (două mii) și anume rata I-a la scriere, rata II-a la 15 Noembrie a. c., rata III-a până la 31 Ianuarie 1939 și rata IV-a până la 15 Aprilie 1939.

De haine de pat, de rufărie și de spălatul și curățitul lor se vor îngriji studenții. Tot așa și de tacâmurile necesare la intrarea în internat.

Episcopul :
† VASILE

Judecătoria rurală Teregova, secția c. f.

Nr. 1094/1938 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoarea Banca Poporală din Caransebeș, contra urmăritului Badescu Moise domiciliat în comuna Luncavița la cererea urmăritoarei.

Judecătoria având în vedere Legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la executarea silită publicat în Mon. Of. Nr. 152/1930, ordonă licitațiunea execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din Legea LX din 1881, asupra imobilelor respective a părții din imobilele înscrise în c. f. a comunei Luncavița Nr. coalei c. f. 21, 809, 871, 1205, 1708, 2213 anume: $\frac{1}{2}$ parte pentru încasarea creanței de 84.500 Lei capital, interese de 3% dela 7 Aprilie 1934, spese de proces și de executare de 12.196 Lei, bani fixate până acum, spese de 1376 Lei — bani, fixate acum pentru cererea de licitațiune. Cu următoarele condițiuni:

Prețul de strigare se stabilește în baza §-ului 6 din Lege în suma sus arătată care se poate reduce cu 25%.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii, pe ziua de 4 luna August anul 1938 ora 9 în casa comunală a comunei Luncavița.

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic decât de 75% dinprețul strigării.

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datorți să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauțiune, socotite pe cursul fixat în art. 42 LX. 1881, ori să predea aceluiaș delegat chitanța de depozitare judecătorească prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație.

Teregova, la 25 luna Maiu anul 1938.

Jud. s. s. **A. Gheorghiu** s. s. **I. Bica** dir. c. f.

Pentru conformitate: **I. Bica** dir. c. f.

ȘCOALA NORMALĂ DE ÎNVĂȚĂTORI „IOAN POPASU” DIN CARANSEBEȘ.

Nr. 1186/1938—39.

AVIZ ȘCOLAR.

Despre condițiunile de primirea și reinscrierea elevilor la Școala Normală de învățători „Ioan Popasu” din Caransebeș în anul școlar 1938—39.

I. Condițiuni de primire.

În cl. I-a se primesc 40 elevi, în a II-a 5, în a III-a 6, în a IV-a 8, în a V-a 15, în VI-a 13 și a VII-a 13 elevi. Pentru acești elevi sunt disponibile 12 burse și 21 semiburse.

Elevii aspiranți la locurile vacante în cl. I-a trebuie să fie absolvenți de cel puțin 4 clase primare; cei la cl. II, III și a IV trebuie să aibă promovată clasa anterioară de gimnaziu sau liceu cu media cel puțin 7 (șapte). Elevii normalști, cari doresc să se transfere la această școală, trebuie să ne prezinte cererile până la 1 Septembrie a. c., anexând la ele consimțământul direcțiunii școlăii, de unde se transferă și aprobarea Ministerului. Cererile întârziate nu se iau în considerare.

Aspiranții dela licee la clasele I, II, III și IV vor da examen de admitere, care va servi totodată și ca examen de concurs pentru bursă și va consta din două serii de probe: scrise și orale.

La cl. I-a se va da proba scrisă din Limba română și Aritmetică, iar la cea orală din Limba română, Aritmetică, Geometrie, Istorie și Geografia țării; din materia primelor patru clase primare.

La clasele II, III și IV-a se va da proba scrisă din Limba română, Aritmetică și Istorie, iar cea orală din Limba română, Matematică, Istorie și Geografie.

Toți elevii aspiranți la locurile vacante din clasele I, II, III și IV, trebuie să fie sănătoși, fără nici un defect organic și să aibă aptitudine muzicală; cei din cl. I-a să aibă etatea de 12—15 ani, iar cei din clasele II—IV-a cu un an în plus pentru fiecare clasă.

Dispensă de vârstă în plus nu se dă, în minus, până la 1/2 an, decât direcțiunea școlii, iar mai mare decât Ministerul.

Toți concurenții, până la la 25 August a. c., vor înainta cererile cu următoarele anexe:

1. Certificat de naștere dela ofițerul stării civile.
2. Certificat de studii dela școala unde a urmat.
3. Act de vaccinare sau revaccinare.
4. Certificat de bună purtare, netimbrat, dela direcțiunea școlăii, la care a umblat.
5. Certificat dela primărie că este cetățean român.
6. Certificat dela percepătorul fiscal, vizat de administrația financiară, în care se va arăta amănunțit dările către stat, județ și comună, ce le plătesc părinții sau reprezentantul legal al elevului, precum și averea mobilă și imobilă.
7. Certificat dela primărie, în care se va arăta amănunțit numărul și vârsta copiilor și starea lor civilă.
8. Certificat dela primărie sau autoritatea, la care servește sau a servit părintele elevului ca funcționar, în care se va arăta ce servicii civile sau militare aduce sau a adus statului, comunei sau altei instituții, anii serviți și ce salar are.

Cererile necomplete nu se iau în considerare. Pentru înscriere se cere ca, la examenul de admitere, candidații să obțină cel puțin media 6, iar pentru a li se acorda burse cel puțin media 7 și să dovedească că sunt săraci.

La înscriere, elevii vor da un angajament, iscălit de elev și părinte, cu legalizarea semnăturilor de către primărie, că elevul va servi cel puțin 10 ani în învățământul statului și părintele va face declarație că va achita taxele impuse de comitetul școlar.

II. Examen.

Examenul de admitere în cl. I, II, III și IV se va ține în 2 Septembrie a. c. la ora 8 a. m.

Examenul de corigență se va ține în 6 Septembrie a. c. la ora 8 a. m.

Examenul de admitere în clasa V-a se va ține în 7 Septembrie a. c. la ora 8 a. m.

Toți concurenții la examenul de admitere în clasa I, II, III, IV și V vor plăti taxa de 100 Lei.

Caransebeș, la 16 Iulie 1938.

Director,

Gh. Neamțiu.

III. Inscrierea elevilor și începerea anului școlar.

Elevii se vor înscrie în zilele de 6, 7 și 8 Septembrie 1938 dela orele 8 a. m. Deschiderea festivă a anului școlar va fi în 9 Septembrie. Elevii, cari vor întârzia, nu se vor înscrie.

IV. Taxele.

Taxele școlare, de membru în comitet și de întreținere în internat sunt în total de 8.500 Lei anual.

Din această sumă, bursierii plătesc 4.000 Lei, semibursierii 5.250 Lei.

Taxele se achită în trei rate: 1/10 la înscriere, 3/10 la 8 Ianuarie și 3/10 la 1 Aprilie.

Afară de acestea, elevii noi mai plătesc 150 Lei cauțiune pentru stricăciuni, pe care cei vechi numai o completează la 150 Lei, apoi toți elevii mai plătesc la înscriere: 100 Lei pentru material de lucru manual și de confecționarea materialului didactic și 30—50 Lei pentru spitalul școală.

Orfanii de războiu, fiii invalizilor de războiu, ai decoraților cu medalii de bărbăție și credință și virtutea militară și ai membrilor corpului didactic sunt scutiți de taxa școlară și de comitet, care face 1.000 Lei anual, dacă dovedesc aceste calități ale lor cu acte dela autoritățile competente.

Aceste taxe rămân în vigoare numai dacă Onor. Minister le va aproba.

Elevii, cari nu-și achită taxele la datele fixate, se eschid din școală.

Elevii vor avea următoarele efecte: o șapcă, numai modelul școlii, cu inițialele Ș. N. C., o uniformă școlară de sărbători și una de toate zilele, strict după modelul oficial, un palton, 4 cămăși de zi, 2 cămăși de noapte, 4 izmene, 6 baste, 6 perechi de ciorapi sau obiele, 2 cearceafuri de pat, 2 fețe de perină, 3 șervete albe 30 cm. late și 30 cm. lungi, o plapomă sau pătură groasă de lână, cu 2 fețe de plapomă, 1 cuvertură de pat (pentru elevii noi se va da dela școală), 1 piepten, 1 perie cu pastă de dinți, săpun, câte una perie de haine, de fină și de lustruit ghete, 2 perechi de ghete, 2 mo-soare cu ață albă și neagră, ace, una pereche pantofi de noapte și una de gimnastică, 1 flanel de gimnastică, apoi elevii noi vor preda la înscriere o lingură, furculiță, cuțit, linguriță, o saltea precum și o farfurie afundă, una lată, una de desert și o ceașcă de porțelan, după modelul școlii, cari rămân proprietatea școlii, apoi toate manualele, tablă de desemn, compas și atlas geografic.

Elevii din cl. I-a sunt admiși până la 1 Decembrie să poarte hainele civile, iar de atunci trebuie să aibă uniformă.

Elevilor le este strict interzis să aibă alte haine, decât uniforma. Cei cari vor introduce în garderoba lor alte haine, nu se pot înscrie, iar în cursul anului vor fi eliminați din școală.

Pe brațul stâng al hainelor va fi cusut, cu mașina, numărul dat elevilor, care va fi de culoare galbenă-portocalie deschisă, pe fond negru, în dimensiunile reglementare. Pe fiecare bucată de rufărie va avea cusute inițialele numelui și numărul dat.

Toți elevii premilitari sunt obligați să aibă uniforma premilitarilor, purtând pe brațul stâng inițialele școlii, Ș. N. C., și numărul dat. Cei ce n'au această uniformă, se eschid dela premilitarie.

Elevii străjeri sunt obligați să aibă uniforma străjărească: bască, cămașă și pantaloni, cari haine se pot purta și la școală.

Fiecare elev va prezenta un inventar, la înscriere despre toate efectele, certificat de pedagogul școlii că are toate cele prescise. Cine nu le are toate, sau a introdus efecte nepermise, nu se poate înscrie.

Toți elevii vor avea câte un costum național pentru festivități și sărbări.

Toți elevii vor fi interni; celor din localitate li-se admite să ia masa la părinți.

Secretar,

I. Popovici.